

SECRETARIATUL GENERAL AL GUVERNULUI
DEPARTAMENTUL PENTRU RELAȚIA CU PARLAMENTUL

PARLAMENTUL ROMÂNIEI
CAMERA DEPUTAȚILOR
SECRETAR GENERAL
Nr. 2/903
20 24 Luna 01 Ziua 01

Nr. 988/2024

29. IAN. 2024

Către: DOAMNA SILVIA - CLAUDIA MIHALCEA,
SECRETARUL GENERAL AL CAMEREI DEPUTAȚILOR

Ref. la: punctele de vedere ale Guvernului aprobate în ședința Guvernului din data
de 18 ianuarie 2024

Dep. Silviu
STIMATĂ DOAMNĂ SECRETAR GENERAL,

Vă transmitem, alăturat, în original, punctele de vedere ale Guvernului referitoare la:

1. Propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr. 50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții, precum și pentru completarea Ordonanței Guvernului nr. 21/2002 privind gospodărirea localităților urbane și rurale (Bp. 525/2023, Plx. 768/2023);

2. Propunerea legislativă pentru completarea Legii nr. 49/1991, privind acordarea de indemnizații și sporuri invalizilor, veteranilor și văduvelor de război, și a Legii nr. 44/1994 privind veteranii de război, precum și unele drepturi ale invalizilor și văduvelor de război (Bp. 568/2023, Plx. 824/2023);

3. Propunerea legislativă pentru implementarea programului „Alexandru Pesamosca” (Bp. 586/2023, Plx. 792/2023);

4. Proiectul de Lege privind modificarea și completarea Legii notarilor publici și a activității notariale nr. 36/1995 provenit dintr-o propunere legislativă (Bp. 539/2023, Plx. 797/2023).

Cu deosebită considerație,

NINI SĂPUNARU

SECRETAR DE STAT

PRIM MINISTRU

Domnule președinte,

În conformitate cu prevederile art. 111 alin. (1) din Constituție și în temeiul art. 25 lit. b) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ, Guvernul României formulează următorul:

PUNCT DE VEDERE

referitor la *proiectul de lege privind modificarea și completarea Legii notarilor publici și a activității notariale nr. 36/1995* provenit dintr-o *propunere legislativă*, inițiată de domnul senator PSD Robert - Marius Cazanciuc împreună cu un grup de senatori PNL (**Bp.539/2023, Plx.797/2023**).

I. Principalele reglementări

Inițiativa legislativă are ca obiect de reglementare modificarea și completarea *Legii notarilor publici și a activității notariale nr. 36/1995, republicată, cu modificările și completările ulterioare*, propunându-se, în principal, extinderea competenței notarilor publici în privința deschiderii procedurii succesorale notariale din circumscripția teritorială a judecătoriei în care își au biroul individual sau societatea profesională notarială, în cea a unui tribunal.

De asemenea, se reglementează un caz nou de suspendare a notarului public în situația neachitării integrale de către acesta a oricăror obligații bănești datorate bugetului de stat sau bugetului local.

II. Observații

1. Cu privire la pct.1 din inițiativa legislativă, referitoare la delegarea unor competențe „administrative” ale notarului public către personalul angajat în cadrul biroului notarial/societății profesionale, apreciem că nu este clară intenția de reglementare prin raportare la atribuțiile notarului public stabilite de *Legea nr. 36/1995* (nu sunt identificate atribuțiile administrative ale notarului public stabilite de *Legea nr. 36/1995* a căror delegare se are în vedere).

În cazul delegării de competențe stabilite la nivel de lege, ar fi fost necesară o enumerare expresă a acestora, referirea generică la „atribuții de natură administrativă” neîndeplinind exigențele de tehnică legislativă sub aspectul calității legii – claritate, previzibilitate, predictibilitate¹.

2. Cu privire la pct. 2 din inițiativa legislativă, referitoare la schimbarea competenței materiale stabilită la art. 15 lit. a) și b)², potrivit

¹ În ceea ce privește personalul cu studii superioare și personalul auxiliar din cadrul birourilor notariale/societăților profesionale, menționăm că de lege lata nu sunt reglementate atribuțiile acestor categorii de angajați [dispozițiile art.4 alin. (2) și (3) din *Legea nr. 36/1995* dau posibilitatea notarului public de a angaja personal cu studii superioare sau personal auxiliar, fără însă a detalia activitatea acestora; de asemenea amintim și prevederile art. 100 din *Ordinul Ministrului Justiției nr. 2333/2013* privind aprobarea Regulamentului de aplicare a Legii notarilor publici și a activității notariale nr. 36/1995, potrivit căreia „notarul public, sau în cazul societății profesionale, notarul public stabilit prin contractul de societate încheie contractele de muncă cu angajații biroului și stabilește, prin fișa postului, atribuțiile ce le revin”. Totodată, în cuprinsul actului normativ menționat sunt stabilite și unele atribuții ale notarului public pe care acesta le poate îndeplini direct sau printr-un angajat al său [art. 213 alin. (1), „Documentele justificative, autorizațiile și informațiile necesare pentru îndeplinirea actelor și procedurilor notariale, precum și lucrările de publicitate vor fi obținute de către notarul public direct sau printr-un angajat cu contract de muncă al biroului, delegat de notarul public în acest scop”; art. 217 alin. (1) „În cazul actelor notariale supuse publicității, dacă legea prevede în mod expres, notarul public este obligat să întreprindă, de îndată, demersurile necesare pentru efectuarea publicității, în numele și pe cheltuiala titularilor drepturilor care rezultă din act, direct ori prin angajații săi, la registrele prevăzute de lege, și să înmâneze părților dovezile referitoare la înscrierea drepturilor”].

Astfel, din coroborarea dispozițiilor menționate rezultă că personalul angajat în cadrul birourilor notariale și societăților profesionale poate, pe lângă atribuțiile stabilite în mod sumar de cadrul normative în vigoare, să îndeplinească orice atribuție stabilită în fișa postului, dacă aceasta nu este stabilită de lege în competența notarului public. Apreciam că în măsura în care atribuțiile care fac obiectul delegării sunt prevăzute expres la nivel de lege, delegarea acestora trebuie realizată cu indicarea expresă a acestor atribuții (chiar dacă detalierea reglementării se realizează prin regulament), iar nu printr-o normă cu caracter general ce constituie temei pentru „selectarea” acestor atribuții printr-o normă de rang inferior (regulament) – soluția ar putea fi discutabilă cu precădere în situațiile în care caracterul administrative al atribuției ar putea fi interpretabil (pentru a nu se ajunge chiar la delegarea unor atribuții care țin de esența funcției încredințate notarului public).

² În îndeplinirea atribuțiilor ce îi revin, notarul public are competență generală, cu excepțiile prevăzute în situațiile următoare:

a) procedura succesoră notarială este de competența notarului public din biroul notarial situat în circumscripția teritorială a judecătoriei în care defunctul și-a avut ultimul domiciliu;

b) în cazul moștenirilor succesive, moștenitorii pot alege competența oricăruia dintre notarii publici care își desfășoară activitatea într-un birou individual sau într-o societate profesională din circumscripția teritorială a judecătoriei în care și-a avut ultimul domiciliu acela dintre autori care a decedat cel din urmă;

c) actele de protest al cambiilor, al biletelor la ordin și al cecurilor se fac de notarul public din circumscripția teritorială a judecătoriei în care urmează a se face plata;

expunerii de motive extinderea competenței notarilor publici cu privire la deschiderea procedurii notariale succesoriale din circumscripția teritorială a judecătoriei în cea a tribunalului este necesară pentru a facilita accesul persoanelor interesate la serviciile publice notariale, pentru a asigura soluționarea cauzelor într-un interval de timp mai scurt și pentru a evita aglomerarea acelor birouri notariale care funcționează în localități cu populație și potențial economic reduse.

Apreciem că decizia stabilirii competenței notarilor publici la nivelul judecătoriei/tribunalului este una de oportunitate. Cu toate acestea, considerăm că, în schimbarea configurării actuale ar fi trebuit menționate disfuncționalitățile majore cu care se confruntă beneficiarii serviciilor notariale care ar fi de natură să justifice schimbarea soluției *de lege lata*; desigur, soluționarea cu celeritate a solicitărilor cetățenilor este un deziderat cu caracter general în cazul serviciilor publice, deci inclusiv al celor notariale, însă, în lipsa unor date concrete și relevante cu privire la disfuncționalitățile existente în practică, invocarea acestui deziderat nu reprezintă, în opinia noastră, un argument suficient pentru reconfigurarea competenței în materie succesorală (competență care, de altfel, din perspectivă istorică, a fost reglementată în cuprinsul *Legii nr. 36/1995* încă de la intrarea sa în vigoare).

Mai mult, competența în materie succesorală trebuie analizată nu numai din perspectiva prevederilor art. 15 din *Legea nr. 36/1995*, ci în lumina ansamblului normativ care reglementează competența, inclusiv jurisdicțională, în materie.

De asemenea, observăm că inițiativa legislativă nu prevede norme tranzitorii pentru dosarele în curs de soluționare.

3. În ceea ce privește pct. 3 din inițiativa legislativă - art. 20 alin. (1)¹ din *Legea 36/1995*, care vizează limitarea dreptului de a participa la concursul de schimbare a sediului notarial, în sensul condiționării înscrierii la concurs de exercitarea funcției de notar public la momentul respectiv,

d) eliberarea duplicatelor de pe actele notariale, îndreptarea erorilor materiale sau completarea omisiunilor vădite se face de notarul public în a cărui arhivă se află originalul actelor notariale;

e) procedura divorțului este de competența notarului public cu sediul biroului în circumscripția judecătoriei în a cărei rază teritorială se află locul încheierii căsătoriei sau ultima locuință comună a soților;

f) procedura eliberării încheierii cu privire la rezultatul verificărilor efectuate în Registrul de evidență a procedurilor succesoriale al Camerelor și în registrele naționale notariale ale Uniunii se îndeplinește de notarul public competent, în condițiile legii, să efectueze procedura succesorală;

^1) procedura numirii asistentului pentru încheierea actelor juridice este de competența notarului public din biroul notarial situat în circumscripția judecătoriei în care majorul are domiciliul sau reședința;

considerăm că propunerea este potențial neconstituțională prin discriminare, întrucât notarului public nu i se limitează un drept recunoscut de lege în cazul suspendării din exercițiul funcției pentru motive precum concediul pentru creșterea și îngrijirea copilului.

Condiția exercițiului funcției la momentul depunerii cererii de schimbare a sediului poate fi eludată de la scopul pretins al reglementării de către majoritatea notarilor publici - notarul public suspendat pe perioadă nedeterminată poate solicita încetarea suspendării la momentul depunerii cererii de schimbare a sediului biroului notarial și poate solicita din nou, imediat ulterior, suspendarea din exercițiul funcției.

Totodată, propunerea de la alin. (1)¹ impune condiția de a se afla în exercițiul funcției exclusiv la momentul depunerii cererii de schimbare a sediului biroului notarial, astfel că nu există niciun impediment pentru suspendarea notarului public, la cererea sa scrisă, imediat ulterior, chiar înainte de schimbarea propriu-zisă a sediului, ajungând în situația *de lege lata* în care noul post este ocupat de un notar suspendat.

Chiar și în situația amendării prezentei în sensul instituirii obligativității exercitării funcției inclusiv în momentul emiterii ordinului ministrului justiției de schimbare a sediului biroului notarial, suspendarea din exercițiul funcției de notar poate fi dispusă și imediat ulterior schimbării sediului, fără restricții. Amintim, în acest sens, că, spre deosebire de reglementarea actuală în privința executorilor judecătorești, notarii publici se pot suspenda din funcție la simpla cerere scrisă³, fără invocarea vreunui motiv.

Considerăm că propunerea nu conduce la rezolvarea situației posturilor ocupate de notari publici suspendați, deoarece notarul public ocupă deja propriul post, pe care a fost numit în funcție și poate solicita suspendare din exercițiul funcției, la cerere, pe perioadă nedeterminată, respectiv încetarea suspendării.

Totodată, raportat la art. 40 alin. (1), (2) și (7) din lege, respectiv:

„1) Notarul public care, după numire, își va desfășura activitatea într-un birou individual notarial este obligat, în termen de 3 luni de la emiterea ordinului de numire în funcție, să își înregistreze sediul biroului individual în RNENP. Pentru înregistrarea sediului biroului individual notarial, notarul public va prezenta ordinul de numire în funcție, sigiliul și specimenul de semnătură, dovada depunerii jurământului, precum și licența de funcționare.

³ Conform art. 42 alin. (1) lit. h) din Legea nr. 36/1995, republicată, cu modificările și completările ulterioare

(2) *Notarul public care după numire își va desfășura activitatea într-o societate profesională este obligat să își obțină licența de funcționare și să își înregistreze în RNENP atât ordinul de numire în funcție, cât și ordinul de asociere sau, după caz, decizia Colegiului director al Camerei, în termen de 3 luni de la emiterea ordinului de numire, respectiv de asociere. Pentru înregistrare, notarul public va prezenta ordinul de numire în funcție, ordinul de asociere sau, după caz, decizia Colegiului director al Camerei, sigiliul și specimenul de semnătură, dovada depunerii jurământului, precum și licența de funcționare.*

(7) *Neîndeplinirea obligației prevăzute la alin. (1) și (2) privind înregistrarea în RNENP atrage suspendarea de drept a calității de notar public, începând cu data expirării termenului de înregistrare”,*

considerăm că notarul public numit în funcție care dorește schimbarea sediului biroului notarial, ar fi nevoit să investească în deschiderea unui birou notarial – cu licență de funcționare, care presupune îndeplinirea mai multor condiții, unele cu grad ridicat al costurilor – urmată imediat de cererea de schimbare a sediului biroului notarial și, în cazul mai multor cereri decât posturile disponibile, urmată de susținerea unui concurs al cărui rezultat este incert, pentru ca, imediat ulterior, în cazul favorabil al schimbării sediului, să fie nevoit să deschidă un nou birou notarial în noua localitate, implicând costuri adiționale.

Apreciem că un grup de notari publici care ar fi afectați de această modificare este reprezentat de notarii publici incompatibili – astfel, aceștia ar trebui să înceteze orice altă activitate profesională sau chiar să renunțe la alte calități profesionale pentru a solicita schimbarea sediului biroului notarial, solicitare care, în cazul existenței mai multor cereri decât locuri disponibile, va avea șansa – nu certitudinea – valorificării cererii prin intermediul unui concurs. Această abordare ar fi un element demotivant pentru profesioniștii dreptului ce ocupă alte funcții și doresc să devină notari publici – precum magistrații, avocații, consilierii juridici etc. – întrucât aceștia ar avea numai opțiunea candidării direct la numire pe postul dorit, în măsura în care acesta este inclus în ordinea de actualizare a posturilor pentru acel an.

Apreciem că formularea „*în funcție*” este una perfectibilă, toți notarii publici sunt „*în funcție*” până la încetarea calității.

4. Referitor la pct. 5 din inițiativa legislativă – art. 42 alin. (1) lit. d) din lege, considerăm că, în situația în care se optează pentru definirea obligațiilor bănești profesionale, enumerarea ar fi trebuit să fie exhaustivă și nu exemplificativă, în caz contrar subzistând incertitudinea caracterului altor obligații de cheltuieli inerente profesiei.

5. Considerăm că propunerea de la pct. 6 nu conduce la atingerea scopului urmărit. Astfel, în cazul în care notarii publici care nu își achită datoriile către bugetul de stat se află în această situație din cauza insuficienței veniturilor sau a altor dificultăți obiective, suspendarea acestora din funcție (însoțită, eventual, de interdicția schimbării sediului în timpul suspendării, astfel cum se propune *de lege ferenda*) ar conduce la imposibilitatea de achitare a datoriilor din veniturile profesionale și ar împiedica redresarea profesională.

În cazul în care notarii publici nu și-ar achita datoriile, deși dispun de veniturile necesare, perspectiva suspendării din exercițiul funcției de notar public nu ar avea un veritabil caracter sancționator, aceștia având posibilitatea de a reveni în orice moment în activitate prin achitarea datoriilor restante. Eventualul scop preventiv al reglementării este deja asigurat în mod substanțial de reglementarea *de lege lata* a abaterii disciplinare constând în „nerespectarea dispozițiilor legale cu privire la stabilirea, încasarea și, după caz, virarea impozitelor, tarifelor și onorariilor” prevăzută de art. 74 lit. o) din lege.

Astfel, actuala reglementare presupune cercetarea disciplinară a notarilor publici ce înregistrează datorii către bugetul de stat, abordare care presupune clarificarea situației individuale a respectivului notar.

Totodată, printre sancțiunile disciplinare prevăzute de art. 77 din lege se regăsește și „excluderea notarului public din profesie” or, apreciem că această sancțiune reprezintă o măsură mult mai adecvată pentru notarii publici de rea-credință, care nu achită debitele restante către bugetul de stat sau bugetele locale, rezultate din activitatea notarială.

Totodată, considerăm că propunerea nu este fundamentată din perspectivă statistică – modificarea *de lege ferenda* nu este însoțită de dovedirea situației datornicilor din rândul notarilor publici, pentru a se realiza o analiză obiectivă a măsurilor optime – astfel nu a fost realizată o evaluare la nivel național a raportului dintre veniturile înregistrate de notarii publici cu datorii către bugetul de stat sau local, cheltuielile profesionale ale acestora și cuantumul datoriilor pe care le înregistrează.

Apreciem că propunerea nu instituie o măsură administrativă proporțională – în cazul menținerii acestei inițiative legislative, este absolut necesară prevederea unei perioade de grație care să ofere notarului public șansa reală de achitare a acestor datorii, sens în care termenul minim absolut ar fi de 6 luni de la scadența datoriilor până la suspendarea din exercițiul funcției de notar public.

Apreciem că propunerea ar fi trebuit să fie însoțită de o normă tranzitorie care să clarifice aplicarea în timp a acesteia – astfel, reglementarea ar putea rezulta într-o serie de litigii, prin incertitudinea ce va rezulta din aplicarea acesteia, având în vedere caracterul neretroactiv al legii civile ar fi fost necesară clarificarea situației dobânzilor și penalităților viitoare ale debitelor existente în prezent, prin raportare la noul caz de suspendare.

Considerăm că, în situația reglementării acestui caz de suspendare administrativă, ar fi fost necesară și abrogarea art. 74 lit. o) din lege, în vederea evitării dublei răspunderi administrative prin aplicarea măsurii administrative cu caracter sancționatoriu cumulate cu răspunderea disciplinară.

Totodată, în cazul menținerii inițiativei legislative, sintagma "*în legătură cu exercitarea profesiei*" prezintă riscul interpretării extensive.

În acest context, considerăm că ar fi fost necesară introducerea termenului „taxe” pe lângă impozite, tarife, întrucât un notar public datorează pentru activitatea desfășurată și taxe (de exemplu, taxa pe valoarea adăugată).

De asemenea, categoriile de obligații fiscale datorate de notarul public în exercitarea profesiei sunt mai numeroase decât cele menționate în textul propus, întrucât acesta deține atât calitatea de plătitor pentru proprii angajați, adică persoana care, în numele angajaților, are obligația de a plăti impozite, taxe și contribuții sociale, cât și calitatea de contribuabil pentru venitul realizat, adică persoana care datorează impozite, taxe și contribuții sociale aferente.

Totodată, considerăm că era necesară înlocuirea termenilor folosiți de „*buget de stat*” și „*buget local*”, având în vedere că trebuie introdus și bugetul asigurărilor sociale de stat, cu termenul „*buget general consolidat*”, care, potrivit prevederilor pct. 2 al art. 3 din *Legea nr. 69/2010 a responsabilității fiscal-bugetare, republicată, cu modificările și completările ulterioare*, include ansamblul bugetelor componente ale sistemului bugetar, deci și bugetul de stat, bugetul

asigurărilor sociale de stat, bugetele fondurilor speciale, bugetul general centralizat al unităților administrativ – teritoriale etc.

De asemenea, apreciem că era necesară înlocuirea sintagmei „*obligații bănești*” cu sintagma „*obligații bugetare*”, aceasta fiind o noțiune corelativă „*creanței bugetare*”, definită la pct. 7 al art. 1 din *Codul de procedură fiscală* și, pe de altă parte, apreciem că era necesară și înlocuirea termenului „*penalități*” cu termenul „*accesoriile*”, întrucât termenul „*accesorii*” cuprinde atât penalitățile (de nedeclarare sau întârziere), cât și dobânda, ambele fiind datorate în cazul nedeclarării ori a întârzierilor la plata obligațiilor bugetare.

Considerăm că era necesar să se aibă în vedere situația în care un contribuabil, în speță un notar public, înregistrează obligații bugetare restante, acesta beneficiază, în condițiile legii, de posibilitatea de a solicita organului fiscal competent înlesnirea la plată, reglementată, în principal, prin prevederile *Codului de procedură fiscală*, situație care ar fi trebuit să nu atragă suspendarea din funcție a notarului public.

III. Punctul de vedere al Guvernului

Parlamentul va decide asupra oportunității adoptării acestei inițiative legislative.

Cu stimă,

Ion-Mihail CIOBĂC
PRIM-MINISTRU

Domnului deputat Alfred - Robert SIMONIS
Președintele interimar al Camerei Deputaților